

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2026. № 4.

ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.1>

УДК 336.02:004

А. Ю. Полчанов,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів та цифрової економіки,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6019-9275>

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

A. Polchanov,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of
Finance and Digital Economic, Zhytomyr Polytechnic State University*

THE CONCEPT OF STATE FINANCIAL POLICY TO SUPPORT THE INFORMATION TECHNOLOGY INDUSTRY

У статті розглянуто питання обґрунтування концепції державної фінансової політики підтримки розвитку галузі інформаційних технологій через визначення проблем розвитку галузі, мети концепції, основних інструментів її реалізації, принципів та очікуваних результатів. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема методи анонімного анкетування, статистичні методи для аналізу даних про доходи та вік спеціалістів ІТ

галузі, моделювання для розрахунку ефекту від впровадження пропонованих змін, а також табличний та графічний методи.

Метою концепції є підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки та збільшення податкових надходжень у довгостроковій перспективі через вирішення наявних проблем та надання додаткових імпульсів до розвитку ІТ галузі. Визначено, що найбільш пріоритетними проблемами для бізнесу є високе податкове навантаження на бізнес та працівників, обмежений доступ до фінансування (гранти, кредити, інвестиції) та надмірний адміністративний тиск (перевірки, бюрократія тощо). Вирішення окреслених проблем можливо за допомогою інструментів податкової, бюджетної та грошово-кредитної політики за умови дотримання низки принципів (прийняття рішень на основі даних, партнерство держави та бізнесу, експортна орієнтація галузі, передбачуваність регуляцій та розвиток людського капіталу).

Зокрема обґрунтовано перспективність трансформації системи оподаткування мікропідприємництва, що передбачає можливість юридичним особам сплачувати податок на виведений капітал зі ставкою 9 % із одночасним зменшенням ставки податку на прибуток до 9 %, а для фізичних осіб – перехід зі статусу ФОП у статус незалежних гіг-спеціалістів з прогресивною шкалою оподаткування та мінімальними ризиками визнання співпраці із замовниками як трудових відносин. Результати моделювання показали, що перехід ФОП до статусу незалежних гіг-спеціалістів забезпечить в середньому додаткові 1 864 дол. США податкових надходжень до бюджету на одного спеціаліста на рік.

Реалізація концепції сприятиме підвищенню обґрунтованості управлінських рішень та довіри між органами влади та бізнесом, розвитку експортного потенціалу, покращенню інвестиційної привабливості, зростанню кількості висококваліфікованих спеціалістів.

The article is focused on issue financial planning of IT enterprises. The purpose of the article is the development of theoretical provisions and the The article considers the issue of substantiating the concept of state financial policy to

support the development of the information technology industry by defining the problem of the industry development, the goal of the concept, the main tools for its implementation, principles and expected results. The methodological basis of the study is general scientific and special research methods, in particular anonymous questionnaire methods, statistical methods for analyzing data on income and age of IT specialists, modeling for the estimated effect of the implementation of the proposed changes, as well as tabular and graphical methods.

The goal of the concept is to increase the competitiveness of the domestic economy and increase tax revenues in the long-term perspective by solving existing problems and providing additional impetus to the development of the IT industry. It is noted that the most significant problems for business are high tax burdens on business and employees, limited access to financing (grants, loans, investments) and excessive administrative pressure (inspections, bureaucracy, etc.). Solving the identified problems using the capabilities of tax, budget and monetary policy instruments while adhering to the following principles (data-based decision-making, state-business partnership, export orientation of the industry, predictability of regulation and development of human capital).

Thus, the prospects of transforming the micro-entrepreneurship taxation system are substantiated, which provides for the possibility for legal entities to pay tax on withdrawn capital at a rate of 9% with a simultaneous reduction in the income tax rate to 9%, and for individuals - the transition from the status of an individual entrepreneur to the status of independent gig specialists with a a progressive tax scale and minimal risks of recognizing cooperation with customers as employment relations. The modeling results showed that the transition of an individual entrepreneur to the status of independent gig specialists provided an average of an additional \$ 1,864 in tax revenues to the budget per specialist per year.

The implementation of the concept is aimed at increasing the validity of management decisions and trust between government bodies and business, developing export potential, increasing investment attractiveness, and increasing the number of highly qualified specialists.

Ключові слова: бюджетна політика, грошово-кредитна політика, державна фінансова політика, інформаційні технології, ІТ галузь, моделювання, опитування, підтримка галузі, податкова політика, фінанси.

Keywords: budget policy, monetary policy, state financial policy, information technology, IT industry, modeling, survey, industry support, tax policy, finance.

Постановка проблеми. ІТ галузь залишається однією із небагатьох сфер вітчизняної економіки, За даними ІТ Research Ukraine 2025 від Львівського ІТ кластера [9, с. 6] в 2025 році в Україні нараховувалось 2062 активних ІТ-компаній (для порівняння в 2023 р. таких було 2150). Найбільш поширеними серед компаній є бізнес-модель аутсорсингу (46 %) та продуктова бізнес-модель (31 %). Ще 21 % компаній мали змішану модель, а 2% – аутстафінгову модель.

Відповідно до підрахунків аналітичної команди Львівського ІТ кластера загальний економічний ефект від діяльності ІТ-індустрії оцінюється в 12,2 млрд дол. США, що складається з валової доданої вартості галузі ІТ (прямий ефект) та суміжних галузей (непрямий ефект). При цьому за підсумками 2024 року до державних фондів було сплачено 1,14 млрд дол. США, а частка галузі у оцінюється майже 3,92 % від ВВП за підсумками 2024 р. Слід зазначити, що на думку авторів, зниження частки галузі у ВВП (з 4,43 % у 2023 р.) «зумовлене зростанням ваги ВПК, промисловості, будівництва та енергетики у ВВП України, пов'язаних із програмами відбудови та виконанням військових замовлень» [9, с. 10].

Щодо людського капіталу, то слід зазначити у ІТ галузі налічується близько 303 тис спеціалістів, 60,5 % з яких становлять технічні спеціалісти. Переважна більшість фахівців в галузі працюють як фізичні особи-підприємці (ФОП) на умовах підряду (44,6 %), гіг-спеціалісти (29,2 %) або наймані працівники (11,9%) [9, с. 37].

На даний момент державна фінансова політика підтримки галузі інформаційних технологій представлена, головним чином, існуючим на практиці з 2022 року спеціальним податковим режимом для підприємств – Дія.City, що характеризується [4]:

- низькими ставками податків на трудові доходи (5 % замість стандартних 18 % для податку з доходів фізичних осіб, зниження бази нарахування єдиного соціального внеску до рівня мінімальної заробітної платою замість суми нарахованої заробітної плати);

- гнучкістю в корпоративному оподаткуванні (можливість обрати податок на виведений капітал зі ставкою 9% замість стандартних 18 % податку на прибуток);

- податковими пільгами для власників ІТ бізнесу (0 % на дивіденди за умови виплати не частіше 1 разу на 2 роки та можливість скористатись податковою знижкою у разі придбання частки в українському стартапі);

- існування особливої форми співпраці із спеціалістами – гіг-контрактом, що частково поєднує умови трудового договору та договору підряду з ФОП);

- спрощенням доступу до венчурного фінансування через закріплення окремих елементів англійського права у вітчизняному законодавстві;

- можливістю одержання статусу критично важливого та як наслідок бронювання військовозобов'язаних працівників та власників.

При цьому, окрім вимог до видів діяльності, існують вимоги до розміру команди (не менше 9 осіб, в т.ч. гіг-спеціалістів) та розміру середньої місячної винагороди залученим працівникам та гіг-спеціалістам (еквівалент 1200 євро), що створює обмеження для незалежних спеціалістів та мікробізнесу.

Крім того з огляду на схвалену Національну стратегію доходів до 2030 року [13], можна очікувати:

- диференціацію ставки єдиного податку для ФОП в межах від 3 до 17 % для торгівлі послугами (саме сюди входять ІТ послуги);

- посилення контролю над підміною трудових відносин цивільно-правовими;

- підвищення в довгостроковій перспективі ставки єдиного податку для ІТ-компаній, що перебувають на 3 групі, до рівня податку на прибуток (18 %);

– трансформацію Дія.City зважаючи на запровадження правил Глобального мінімального податку та перехід до стимулів, що базуються на витратах (прискорена амортизація та повне врахування вартості капітальних витрат).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової підтримки знайшли відображення у працях багатьох вчених, серед яких:

– Гайда Ю. І. та Верета Н. М., які висловили пропозицію використання державних закупівель як механізм державного інвестування в ІТ компанії в умовах війни [18];

– Гетманцев Д. О. та Коваль Ю. А., які обґрунтовують Дія.City як «спеціальний преференційний режим», де ключовим є не пільгова ставка, а зміна об'єкта оподаткування [2];

– Демчишак Н. Б., Шевчук Р. С., Онофрійчук А. О., що виокремлюють роль грантів та ІТ-кластерів у розвитку фінансового потенціалу підприємств галузі [3];

– Дячек В. В. та Мірошніченко І. П., чия робота присвячена державно-приватному партнерству в контексті забезпечення кібербезпеки та створення ІТ армії [6];

– Журба О. М., який довів, що державна підтримка технологічних стартапів виступає каталізатором інноваційної динаміки, сприяє появі нових учасників ринку, посиленню конкуренції та структурній модернізації економіки [7];

– Куракіна В. В., чие дослідження присвячене ролі Дія.City у подоланні наслідків війни [8];

– Попело О. В., Дубина М. В., Тарасенко А. В., якими було запропоновано заходи формування та забезпечення дієвості державного регулювання щодо впровадження фінансовими установами інформаційно-комунікаційних технологій [11];

– Проданова Л. В., Томчук О. В., які узагальнили світову практику застосування ефективних методів, інструментів та важелів підтримки розвитку ІТ-сфери в США, Великій Британії, Ірландії, Польщі, Естонії, Грузії [15];

– Стрілець В. Ю., Педченко Н.С., Яріш О.В., Сокіл А.А., Муха М.Ю., що обґрунтували ІТ як одну з найбільш пріоритетних галузей відновлення економіки. [16];

– Урба С., Репета І., що обґрунтовують необхідність державної підтримки галузі та розвитку людського капіталу [17].

Разом з тим недостатньо розкритим є питання комплексної підтримки галузі ІТ, включаючи мікробізнес.

Метою статті є обґрунтування концепції державної фінансової політики підтримки розвитку галузі інформаційних технологій через визначення проблем розвитку галузі, мети концепції, основних інструментів її реалізації, принципів та очікуваних результатів.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці з проблем підтримки ІТ галузі, дослідження IT Research Ukraine, опитування DOU.UA, результати анонімного опитування представників ІТ-бізнесу щодо бачення державної підтримки галузі.

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема методи анонімного анкетування, статистичні методи для аналізу даних про доходи та вік спеціалістів ІТ галузі, моделювання для розрахунку ефекту від впровадження пропонованих змін, а також табличний та графічний методи.

Виклад основного матеріалу. Концепція державної фінансової політики підтримки галузі інформаційних технологій має бути спрямована на підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки та збільшення податкових надходжень у довгостроковій перспективі через вирішення наявних проблем та надання додаткових імпульсів до розвитку. Така мета концепції узгоджується з Національною економічною стратегією на період до 2030 року (в частині стратегічної цілі 2 «Підвищення конкурентоспроможності українських товарів та послуг, створення позитивного іміджу країни та забезпечення присутності українських виробників на міжнародних ринках») [12], Стратегією розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року [14], а також проектом Національної експортної стратегії [10].

Наприкінці 2025 року нами було проведено опитування представників ІТ-бізнесу щодо їх бачення державної підтримки галузі, якому взяли участь 20 респондентів, чия бізнес модель в більшості має сервісний або гібридний (з переважанням сервісного напрямку) характер (65 % опитаних) і орієнтована переважно на ринки країн Європи та Північної Америки (85 % опитаних).

Наведені в таблиці 1 результати опитування дають підстави зробити такі висновки:

1) найбільш значимою з позиції бізнесу є проблема високого податкового навантаження на бізнес та працівників (середня оцінка 2,3, при цьому 40 % опитаних визначили це як перший пріоритет);

2) до числа важливих проблем також належить обмежений доступ до фінансування (середня оцінка 2,4, при цьому 25 % опитаних визначили це як перший пріоритет) та надмірний адміністративний тиск (середня оцінка 2,5, при цьому 30 % опитаних визначили це як перший пріоритет);

3) найменш пріоритетною серед перерахованих є нестабільність та непередбачуваність законодавства (середня оцінка 2,9) та валютні обмеження (середня оцінка 2,85).

Таблиця 1. Оцінка проблем державної політики щодо розвитку ІТ-галузі України

Проблема	Розподіл відповідей за оцінкою, %					Середня оцінка
	1	2	3	4	5	
високе податкове навантаження на бізнес та працівників	40%	15%	30%	5%	10%	2,3
обмежений доступ до фінансування (гранти, кредити, інвестиції)	25%	25%	40%	5%	5%	2,4
надмірний адміністративний тиск (перевірки, бюрократія тощо)	30%	20%	25%	20%	5%	2,5
дефіцит висококваліфікованих фахівців	20%	25%	25%	25%	5%	2,7
складність бронювання військовозобов'язаних працівників	35%	15%	10%	15%	25%	2,8
валютні обмеження	25%	10%	35%	15%	15%	2,85
нестабільність та непередбачуваність законодавства	35%	20%	5%	0%	40%	2,9

Примітка. Пріоритетність оцінювалась від 1 (найбільш пріоритетна) до 5 (найменш пріоритетна)

Джерело: власне опитування автора

З огляду на це основними інструментами реалізації концепції є інструменти податкової, бюджетної та грошово-кредитної політики.

Щодо податкових змін, які підтримують опитані респонденти (рис. 1.), слід виділити чітку комунікацію через публічне оголошення та обговорення майбутніх змін у законодавстві (підтримують 65 % опитаних) та зниження податку на оплату праці на загальній системі оподаткування (підтримують 45 % опитаних). Лише 15 % опитаних вважають, що галузь не потребує податкових змін.

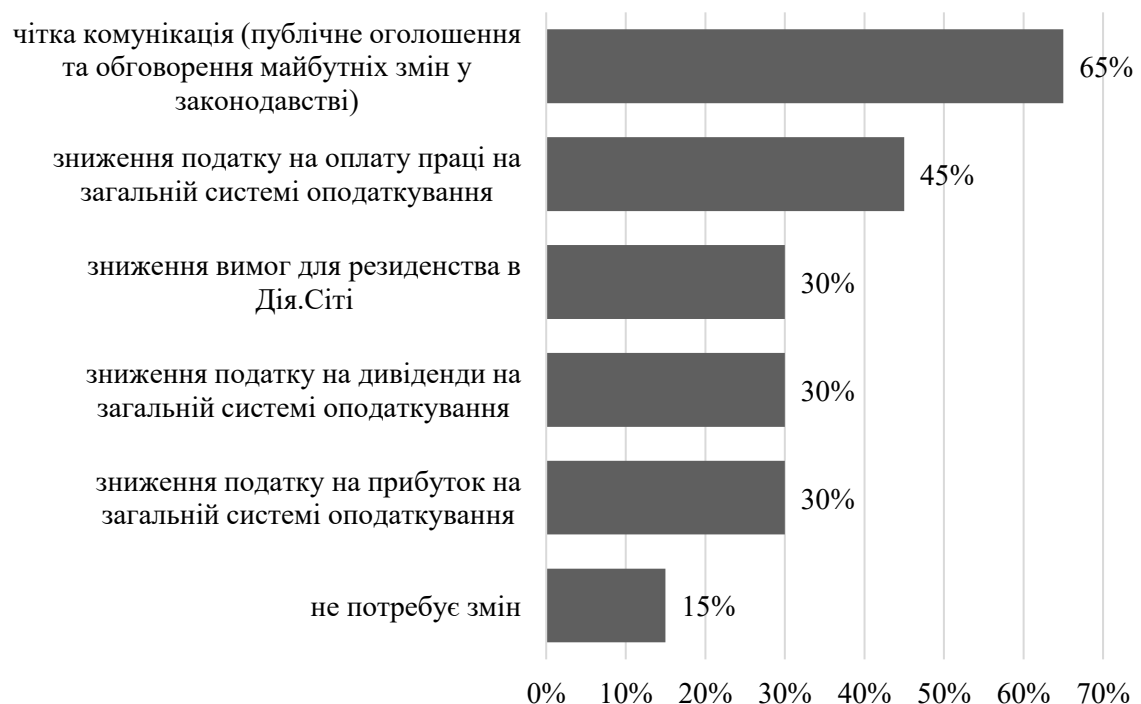

Рис. 1. Податкові зміни в ІТ галузі, які підтримують респонденти, % опитаних

Джерело: власне опитування автора

Окремо нами було визначено напрями цільового використання бюджетних коштів, за яких ІТ-бізнес готовий підтримати підвищення податкового навантаження (рис. 2). Зокрема 50 % опитаних підтримують підвищення податків, якщо кошти будуть використані для фізичної та психологічної реабілітації та реінтеграції ветеранів, а 35 % – фінансуванні інноваційних оборонних технологій та R&D через окремий фонд. При цьому 35 % опитаних не готові підтримати підвищення податків за будь-яких умов.

Рис. 2. Напрями цільового використання бюджетних коштів, за яких ІТ-бізнес готовий підтримати підвищення податкового навантаження, % опитаних

Джерело: власне опитування автора

Слід зазначити, що 18 з 20 опитаних зазначили, що беруть участь у підтримці боротьби України проти військової агресії (рис. 3). Зокрема 83,3 % опитаних допомагають Збройним Силам України (ЗСУ), 44,4 % підтримують працівників/субпідрядників та їх сімей, ще 33,3 % займаються реалізацією гуманітарних проєктів (рис. 3).

Рис. 3. Форми участі ІТ-бізнесу у підтримці боротьби України проти військової агресії

Джерело: власне опитування автора

Схожою є ситуація і щодо бюджетних змін (рис. 4), де респонденти виділяють необхідність змін у комунікації (65 % опитаних), надання державних грантів на інноваційні проєкти, стартапи, продукти (50 % опитаних) та фінансування освітніх програм у сфері ІТ (45 % опитаних).

Рис. 4. Бюджетні зміни в ІТ галузі, які підтримують респонденти, % опитаних

Джерело: власне опитування автора

Щодо змін у валютній політиці (рис. 5), то окрім традиційної проблеми з комунікацією можна виділити необхідність скасування обмежень на переказ валюти закордон (підтримують 75 % опитаних), на відкриття та використання рахунків бізнесу закордоном (55 % опитаних), а також легалізувати криптовалюту як засіб платежу в Україні (45 % опитаних). Проте враховуючи поточну ситуацію з платіжним балансом, знищенням частини експортного потенціалу скасування валютних обмежень виглядає малоймовірним у короткостроковій та середньостроковій перспективі.

При цьому реалізації концепції має базуватися на таких принципах:

1) прийняття рішень на основі даних, що передбачає систематичний моніторинг розвитку галузі та оцінку впливу застосованих інструментів державної політики на досягнення визначених цілей;

2) партнерство держави та бізнесу, яке реалізується через прозору комунікацію між органами державної влади та представниками ІТ-індустрії,

узгодження інтересів сторін і формування механізмів врегулювання конфліктів з метою забезпечення довгострокового та сталого розвитку галузі;

Рис. 5. Валютні зміни в ІТ галузі, які підтримують респонденти, % опитаних

Джерело: власне опитування автора

3) експортна орієнтація розвитку ІТ-галузі, що передбачає стимулювання зовнішньоекономічної діяльності та розвиток співпраці з країнами-партнерами, які підтримують суверенітет і територіальну цілісність України;

4) передбачуваність регуляцій, що забезпечує стабільність правил функціонування ІТ-бізнесу та можливість довгострокового планування діяльності суб'єктів господарювання;

5) розвиток людського капіталу, який передбачає підтримку системи підготовки, перепідготовки та утримання висококваліфікованих фахівців у сфері інформаційних технологій.

Перспективним виглядає трансформація системи оподаткування мікропідприємництва (суб'єктів господарювання з чисельністю працівників, що не перевищує 10 осіб та обсягом річного доходу, що не перевищує суму,

еквівалентну 2 мільйонам євро), оскільки представники мікробізнесу не відповідають вимогам Дія.City щодо розміру команди. З огляду на це можливим є запровадження особливого режиму оподаткування для мікробізнесу в сфері ІТ, по аналогії з Дія.City, що б характеризувався:

1) гнучкістю в оподаткуванні юридичних осіб (можливість обрати між стандартним податком на прибуток із ставкою 18 % та змішаним форматом, що передбачає сплату податку на прибуток за ставкою 9 % та податок на виведений капітал за ставкою 9 %, що стимулюватиме реінвестування прибутку та розширення діяльності);

2) можливістю для ІТ-спеціалістів перейти зі статусу ФОП у статус незалежних гіг- спеціалістів. При цьому враховуючи досвід Польщі у використанні фіскальних інструментів для боротьби з «відтоком мізків» [5], доцільною є диференціація податкових ставок (від 5 % до 18 %) залежно від доходу та віку платників податків, із одночасною мінімізацією ризиків визнання співпраці такого спеціаліста зі своїми замовниками, в т.ч. і закордоном, як трудових відносин (по аналогії з Дія.City).

Для моделювання переходу ФОП у статус незалежних гіг-спеціалістів ми виходимо з припущення, що вибірка респондентів опитування DOU [18], проведеного в грудні 2025 року, відображає основні характеристики спеціалістів ІТ-галузі України та може бути використана для аналізу тенденцій її розвитку, а також що дохід респондентів відповідає доходу ІТ-спеціалістів, зареєстрованих як ФОП III групи.

Відповідно до наведених даних чистий дохід спеціалістів ІТ-галузі України наприкінці 2025 року знаходився в межах від 150 до 30 000 дол. США, при цьому половина опитаних отримували до 3 000 дол. США на місяць (табл. 2). Молоді спеціалісти (віком до 25 років) включно отримували менше, порівняно зі старшими колегами (середній дохід становив 2149 проти 3812 дол США).

Таблиця 2. Описова статистика чистого доходу спеціалістів ІТ-галузі України в 2025 році, дол. США

Показник	Віком до 25	Віком від 26	Всі
Мінімум	150,00	180,00	150,00
Медіана	1 700,00	3 300,00	3 000,00
Середнє	2 149,25	3 812,64	3 477,23
Стандартне відхилення	1700,49	2489,21	2444,44
Максимум	18 637,00	30 000,00	30 000,00

Джерело: розрахунки автора на основі [18]

Розподіл опитаних спеціалістів за розміром місячного доходу та віком дає підстави стверджувати, що 42 % опитаних спеціалістів отримують від 1000 до 3000 дол. США, і лише 19 % отримують більше 5000 дол. США (табл. 3). При цьому 80 % молодих спеціалістів отримують до 3000 дол. США.

Таблиця 3. Розподіл опитаних спеціалістів за розміром місячного доходу (у дол. США) та віком

Розмір місячного доходу	Віком до 25	Віком від 26	Всього
до 1000	5,36%	5,66%	11,02%
1000-3000	10,85%	31,03%	41,88%
3000-5000	2,82%	25,04%	27,86%
5000-7000	0,79%	11,56%	12,34%
більше 7000	0,34%	6,55%	6,89%
Всього	20,16%	79,84%	100,00%

Джерело: розрахунки автора на основі [18]

Враховуючи зафіксований у Національній стратегії доходів до 2030 року [18] інтервал єдиного податку для ФОП в межах від 3 до 17 % пропонуємо наступну шкалу ставки податку на доходи фізичних осіб для незалежних гіг-спеціалістів залежно від середньомісячного доходу та віку (табл. 4). Відповідно до цієї шкали, наприклад, спеціаліст старше 26 років з місячним доходом 10 000 дол. США сплачуватиме $18\% \cdot (10000 - 7000) + 15\% \cdot (7000 - 5000) + 13\% \cdot (5000 - 3000) + 8\% \cdot (3000 - 1000) + 5\% \cdot 1000 = 1310$ дол. США проти поточних 500 дол. США, які він має сплатити як ФОП III групи.

Таблиця 4. Пропонована шкала ставка податку на доходи фізичних осіб для незалежних гіг-спеціалістів залежно від середньомісячного доходу та віку

Середньомісячний дохід, дол. США	віком до 25	віком від 26
до 1000	3%	5%
1000-3000	7%	8%
3000-5000	10%	13%
5000-7000	13%	15%
від 7000	18%	18%

Джерело: пропозиція автора

Результати проведеного моделювання переходу спеціалістів з ФОП III групи до пропонованого формату незалежного гіг- спеціаліста (табл. 5) дають можливість зробити такі висновки:

1) молоді спеціалісти з місячним доходом до 1000 дол. США (5,36 % від загальної кількості спеціалістів галузі) отримують в середньому 731 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 15 дол. США менше податку, а старші спеціалісти з місячним доходом до 1000 дол. США (5,66 % від загальної кількості) отримують в середньому 829 дол. США і сума сплаченого податку у разі переходу не зміниться;

Таблиця 5. Середній дохід, поточні податки в межах виділених груп залежно від місячного доходу та віку, дол. США

Дохід	Спеціалісти віком до 25				Спеціалісти віком від 26			
	Середній дохід	Податок 1	Податок 2	зміна	Середній дохід	Податок 1	Податок 2	зміна
до 1000	731	37	22	-15	829	41	41	0
1000-3000	2 029	101	102	+1	2 256	113	150	+38
3000-5000	4 153	208	285	+78	4 318	216	381	+165
5000-7000	6 299	315	539	+224	6 361	318	674	+356
від 7000	10 169	508	1 201	+692	10 303	515	1 365	+849

Примітки:

Податок 1 – податок, який має сплатити ФОП III групи, за ставкою 5 %

Податок 2 – податок, який повинен буде сплатити незалежний гіг-спеціалістів за пропонованою прогресивною шкалою

Джерело: розрахунки автора на основі [18]

2) молоді спеціалісти з місячним доходом від 1000 до 3000 дол. США (10,85 % від загальної кількості) отримують в середньому 2 029 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 1 дол. США більше податку, а старші спеціалісти з місячним доходом від 1000 до 3000 дол. США (31,03 % від загальної кількості) отримують в середньому 2 256 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 38 дол. США більше податку;

3) молоді спеціалісти з місячним доходом від 3000 до 5000 дол. США (2,82 % від загальної кількості) отримують в середньому 4 153 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 78 дол. США більше податку, а старші спеціалісти з місячним доходом від 3000 до 5000 дол. США (25,04 % від загальної кількості) отримують в середньому 4 318 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 165 дол. США більше податку;

4) молоді спеціалісти з місячним доходом від 5000 до 7000 дол. США (0,79 % від загальної кількості) отримують в середньому 6 299 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 224 дол. США більше податку, а старші спеціалісти з місячним доходом від 5000 до 7000 дол. США (11,56 % від загальної кількості) отримують в середньому 6 361 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 356 дол. США більше податку;

5) молоді спеціалісти з місячним доходом від 7000 дол. США (0,34 % від загальної кількості) отримують в середньому 10 169 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 692 дол. США більше податку, а старші спеціалісти з місячним доходом від 7000 дол. США (6,55 % від загальної кількості) отримують в середньому 10 303 дол. США і у разі переходу сплачуватимуть в середньому на 849 дол. США більше податку;

6) в середньому кожен гіг-спеціаліст сплачуватиме більше на 156 дол. США на місяць або 1 864 дол. США на рік, тобто на 4,20 % від його доходу.

Використання наявних інструментів фінансової політики за умови дотримання зазначених вище принципів сприятиме досягненню таких очікуваних результатів:

- 1) підвищення обґрунтованості управлінських рішень;
- 2) підвищення довіри між органами влади та бізнесом;
- 3) розвиток експортного потенціалу;
- 4) покращення інвестиційної привабливості вітчизняного бізнесу, так як наслідок, залучення іноземних інвестицій;
- 5) зростання кількості висококваліфікованих спеціалістів через підвищення мобільності людського капіталу та оновлення освітніх програм.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Галузь інформаційних технологій відіграє важливу роль у забезпеченні економічного зростання України в складних військово-політичних та соціально-економічних умовах. Враховуючи відсутність чіткої комунікації органів влади з бізнесом доцільним є:

- 1) є проведення регулярних консультацій між державними органами і представниками бізнесу, що не матимуть суто формальний характер, а дійсно будуть спрямовані на взаємне врахування інтересів учасників;
- 2) необхідність виконання принципу стабільності (стаття 4 Податкового кодексу України) через забезпечення мінімального перехідного періоду у 6 місяців для змін у сфері державних фінансів;
- 3) цифровізація процесу взаємодії бізнесу та держави щодо обговорення змін у податковому, бюджетному та валютному законодавстві.

Результати опитування показали, що будь-які пропозиції щодо посилення податкового навантаження повинні супроводжуватись інформаційною кампанією з чіткою фіксацією напрямів використання мобілізованих коштів, адже бізнес готовий підтримати певні ініціативи.

Запропоновані зміни у оподаткуванні мікробізнесу дають можливість врахувати положення Національної стратегії доходів і бажання бізнесу змін в оподаткуванні через запровадження прогресивної податкової шкали для незалежних гіг-спеціалістів. Крім того, перспективним є проведення відкритих конкурсів для надання державних грантів на інноваційні проекти та фінансування освітніх програм.

Література

1. Гайда Ю.І., Верета Н.М. Проблеми та перспективи розвитку ІТ-індустрії в Україні під час воєнного стану та повоєнного відновлення економіки. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 34, № 1. С. 315–325. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.315>
2. Гетманцев Д.О., Коваль Ю.А. Становлення преференційного оподаткування ІТ-індустрії в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 259–262. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-8/55>
3. Демчишак Н.Б., Шевчук Р.С., Онофрійчук А.О. Фінансовий потенціал розвитку підприємств інформаційно-комунікаційної сфери в умовах воєнного стану та вартісно-орієнтованого управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 11. С. 67–73. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.11.67>
4. Дія.City — правовий та податковий простір для ІТ-компаній в Україні. URL: <https://city.diia.gov.ua/> (дата звернення: 17.03.2026)
5. Думанська М. Польща скасувала податок на доходи для молодих працівників. Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com/uk/польща-скасувала-податок-на-доходи-для-молодих-працівників/a-49856421>
6. Дячек В.В., Мірошніченко І.П. Розвиток співпраці приватних організацій сфери ІТ з державними агенціями як передумова розвитку публічно-приватного партнерства в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-167>
7. Журба О.М. Державна підтримка стартапів і венчурних інвестицій як фактор розвитку інноваційної економіки. *Academy Vision*. 2025. № 48. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17715611>
8. Куракіна В.В. Правовий режим «Дія.City» як драйвер цифрового розвитку для малого та середнього бізнесу. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування*. –

2025. № 32(61). С. 299–312. DOI: [https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32\(61\)-299-312](https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32(61)-299-312)

9. Львівський ІТ Кластер. IT Research Ukraine 2025: From Adaptation to Transformation. URL: <https://778f0731.flowpaper.com/ITResearchUkraine2025UA/docs/IT-Research-Ukraine-2025-UA.pdf> (дата звернення: 17.03.2026)

10. Національна експортна стратегія до 2030 року: на Міжнародному торговельному форумі представлені ключові пріоритети та стратегічні цілі. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/2eb5c34f-2957-4220-b1ab-01d27eff1a2f?lang=uk-UA&title=NatsionalnaEksportnaStrategiia> (дата звернення: 17.03.2026)

11. Попело О.В., Дубина М.В., Тарасенко А.В. Державне регулювання розвитку інноваційно-інформаційних технологій у сфері фінансових послуг. *Бізнес Інформ*. 2023. № 9. С. 241–248. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-241-248>

12. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>

13. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1218-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvallenia-natsionalnoi-stratehii-dokhodiv-do-2030-s1218-271223> (дата звернення: 17.03.2026).

14. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>. (дата звернення: 17.03.2026)

15. Проданова Л.В., О.В. Томчук Економічна політика підтримки розвитку ІТ-сфери. *Економіка і організація управління*. 2023. № 1(49). С. 45–60. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.5>

16. Стрілець В.Ю., Педченко Н.С., Яріш О.В., Сокіл А.А., Муха М.Ю. Державна підтримка відновлення малого підприємництва в Україні у післявоєнний період: галузевий аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2023. Вип. 57. С. 37–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2023-57-5>
17. Урба С., Репета І. Аналіз конкурентних позицій України на світовому ринку ІТ-аутсорсингу. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 5(56). С. 39–46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-6>
18. DOU. Statistics of salaries of programmers, testers and PMs in Ukraine. URL: <https://jobs.dou.ua/salaries/> (дата звернення: 17.03.2026)

References

1. Haida, Yu.I. and Vereta, N.M. (2024), “Problems and prospects for the development of the IT industry in Ukraine during martial law and post-war economic recovery”, *Ekonomichnyi analiz*, Vol. 34, No. 1, pp. 315–325, doi: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.315>
2. Hetmantsev, D.O. and Koval, Yu.A. (2022), “The emergence of preferential taxation of the IT industry in Ukraine”, *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, vol. 8, pp. 259–262, doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-8/55>
3. Demchyshak, N.B., Shevchuk, R.S. and Onofriichuk, A.O. (2025), “Financial potential for the development of information and communication enterprises under martial law and value-based management”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 11, pp. 67–73, doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.11.67>
4. Diia.City (2026), “Diia.City — legal and tax framework for IT companies in Ukraine”, [Online], available at: <https://city.diia.gov.ua/> (Accessed 17.03.2026)
5. Dumanska, M. (2019), “Poland abolishes income tax for young workers”, *Deutsche Welle*, available at: <https://www.dw.com/uk/польща->

скасувала-податок-на-доходи-для-молодих-працівників/а-49856421 (Accessed 17.03.2026)

6. Diachek, V.V. and Miroshnichenko, I.P. (2023), “Development of cooperation between private IT organizations and government agencies as a prerequisite for the development of public-private partnerships in wartime”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 56, doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-167>

7. Zhurba, O.M. (2025), “State support for startups and venture investments as a factor in the development of an innovative economy”, *Academy Vision*, vol. 48, doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17715611>

8. Kurakina, V.V. (2025), “The legal regime of "Diia.City" as a driver of digital development for small and medium-sized businesses”, *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. Seriia: Sotsialni ta povedinkovi nauky; Upravlinnia ta administruvannia*, vol. 32(61), pp. 299–312, doi: [https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32\(61\)-299-312](https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32(61)-299-312)

9. Lviv IT Cluster (2025), *IT Research Ukraine 2025: From Adaptation to Transformation*, Lviv IT Cluster, Lviv, Ukraine, [Online], available at: <https://778f0731.flowpaper.com/ITResearchUkraine2025UA/docs/IT-Research-Ukraine-2025-UA.pdf> (Accessed 17.03.2026)

10. Ministry of Economy of Ukraine (2025), “National Export Strategy until 2030: Key Priorities and Strategic Goals Presented at the International Trade Forum”, available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/2eb5c34f-2957-4220-b1ab-01d27eff1a2f?lang=uk-UA&title=NatsionalnaEksportnaStrategiia> (Accessed 17.03.2026)

11. Popelo, O.V., Dubyna, M.V. and Tarasenko, A.V. (2023), “State regulation of the development of innovative information technologies in the field of financial services”, *Biznes Inform*, vol. 9, pp. 241–248, doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-241-248>

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution “On approval of the National Economic Strategy for the period until 2030”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>
13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Order “On the approval of the National Revenue Strategy until 2030”, Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-natsionalnoi-stratehii-dokhodiv-do-2030-s1218-271223> (Accessed 17.03.2026)
14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), Order “On approval of the Strategy for the Development of the Sphere of Innovation Activity for the Period Until 2030”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (Accessed 17.03.2026)
15. Prodanova, L.V. and Tomchuk, O.V. (2023), “Economic policy to support the development of the IT sector”, *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1(49), pp. 45–60, doi: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1>.
16. Strilets, V.Yu., Pedchenko, N.S., Yarish, O.V., Sokil, A.A. and Mukha, M.Yu. (2023), “State support for the restoration of small business in Ukraine in the post-war period: sectoral aspect”, *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment*, vol. 57, pp. 37–47, doi: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2023-57-5>
17. Urba, S. and Repeta, I. (2025), “Analysis of Ukraine's competitive positions in the global IT outsourcing market”, *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 5(56), pp. 39–46, doi: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-6>
18. DOU (2026), “Statistics of salaries of programmers, testers and PMs in Ukraine”, available at: <https://jobs.dou.ua/salaries/> (Accessed 17.03.2026)

Отримано редакцією журналу / Received: 18.03.26

Прорецензовано / Revised: 09.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26